

Lisätiedot:

talouspäällikkö Petri Mellanen, puh. 050 378 6711

opetuspäällikkö Maria Ekman-Ekebom, puh. 050 308 6262

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 29. toukokuuta 2023 (§ 87) vahvistaa vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelman valmistelua ohjaavat linjaukset esittelyn mukaisesti ja hyväksyä liitteenä olevan toimialakohtaisen tulo- ja menokehysten. Lisäksi kaupunginhallitus edellyttää, että kaupunginhallitukselle tuodaan hyväksyttäväksi sivistystoimen sisäinen raami ennen valiokuntien talousarviokäsittelyä. Opetuksen talousarvion tulee perustua lapsikohtaiseen budjetointiin.

Sivistystoimen talousarvioprosessissa tulosalueilta on tulosyksiköittäin pyydetty tulosyksiköiden esihenkilöiltä esityksiä talousarviovuoden 2024 tarpeiden osalta. Sivistystoimenjohtaja on käynyt yhdessä tulosaluiden esihenkilöiden kanssa esitykset läpi ja päättänyt, mitkä tarpeet hän esittää talousarvioprosessissa eteenpäin kaupunginjohtajalle.

Sivistystoimen sisäisessä raamissa on huomioitu lähtöarvot vuoden 2023 talousarvion mukaan. Lisäksi on huomioitu vuoden 2024 talousarviomuutokset sekä vuoden 2024 talousarvion palkankorotukset ja sopeutukset. Opetuksen talousarviot on laskettu euro/oppilas -kertoimilla alakouluille, yläkouluille ja lukiokoulutukseen opetustoiminnoittain eri kertoimilla. Kertoimissa on noudatettu samoja laskentaperiaatteita suomenkielisten ja ruotsinkielisten koulujen osalta.

Koska kaupunginhallitus hyväksyy Kauniaisten kaupungin seuraavan vuoden tulo- ja menokehysten yleensä touko-kesäkuussa, opetuksen talousarvion oppilasmäärät määritellään talousarviovuotta edeltävän maaliskuun alussa, peruskoulun oppilaaksioton jälkeen. Lukioiden opiskelijoiden ja perusopetuksen erityisen tuen oppilaiden sekä tehostetun tuen oppilaiden oppilasmäärät määritellään edeltävän tilastointipäivän 20.1. mukaan.

Koulujen henkilökunnan ikärakenteet ovat erilaiset ja nämä erot on laskentamallissa pyritty huomioimaan. Henkilökunnan kokemuslisät on määritelty Sarastia-palkanlaskentaohjelman perusteella talousarviovuotta edeltävän maaliskuun mukaisesti. Ruotsinkielisten oppimateriaalien korkeampia kustannuksia ei ole laskennassa huomioitu, ja materiaalien laskennassa kouluille on käytetty samaa kerrointa/oppilas.

Kauniaisten kaupungin taloudellisen tilanteen ja sopeuttamistoimenpiteiden takia opetuksen lapsikohtaiseen budjetointiin perustuvan laskentamallin lähtökohtana on, että muutokset eivät lisää nettona sivistystoimen kehystä. Siinä tapauksessa tämä tarkoittaisi, että uuden laskentamallin käyttöönotto aiheuttaisi talousarviomäärärahojen siirtoja toisesta kieliryhmästä toiseen. Koulujen toiminnan kannalta on tärkeää, että laskentamalli tuo vakautta ja ennustettavuutta koulujen talousarvioihin. Laskentamallilla ei pysty täysin kuvaamaan vuoden tilannetta koulussa oppilasmäärien vaihtelun sekä

henkilöstörakenteessa tapahtuvien vuosittaisten muutosten takia. Tämän takia kustannuseroja tulee jossain määrin aina olemaan. Sivistystoimessa on määrätietoisesti viime vuosina kavennettu kustannuseroja kieliryhmien välillä. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä kustannusero perusopetuksessa oli 786 euroa/oppilas (ulkoinen toimintakate) ja vuoden 2023 talousarviossa ero oli 381 euroa/oppilas.

Jotta kustannuseroja saataisiin tasoitettua entisestään, sivistystoimessa esitetään, että suomenkielisen perusopetuksen talousarviokehyykseen lisätään 110 000 euroa, mikä vastaa kahta opettajan virkaa. Ruotsinkielisen opetuksen kehyykestä puolestaan esitetään vähennettävän 50 000 euroa, minkä perusteena on oppilasmäärän väheneminen yläkoulussa. Sivistystoimen osalta kokonaislisäys vuoden 2024 kehyykseen olisi näin ollen 60 000 euroa.

Laskentamallin periaatteet esitetään kaupunginhallitukselle **oheismateriaalina** (ei julkaista). Sivistystoimen sisäinen raami esitetään **liitteenä**.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus hyväksyy sivistystoimen sisäisen raamin talousarviovuodelle 2024 ja merkitsee tiedokseen esitetyn laskentamallin.

.....

Sivistystoimen talouspäällikkö Petri Mellanen selosti ehdotettua sivistystoimen kehystä ja lapsikohtaista budjetointia koskevaa laskentamallia kaupunginhallitukselle.

Kaupunginjohtaja muutti päätösesitystään seuraavaksi:

Kaupunginhallitus hyväksyy sivistystoimen sisäisen raamin talousarviovuodelle 2024. Lapsikohtaista budjetointia koskevasta laskentamallista pyydetään vielä lausunnot suomenkieliseltä ja ruotsinkieliseltä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnalta, jonka jälkeen laskentamalli tuodaan uudelleen kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi sivistystoimen sisäisen raamin talousarviovuodelle 2024. Lapsikohtaista budjetointia koskevasta laskentamallista pyydetään vielä lausunnot suomenkieliseltä ja ruotsinkieliseltä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnalta ja laskentamalli tuodaan vielä kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Liitteet:

Sivistystoimen sisäinen raami 2024

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA - Laskentamallin periaatteet

KH 04.09.2023 § 133

293/02.02.00.00/2023

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 16.08.2023, että laskentamalli "Koulujen budjetointi B2024 oppilasmääriin perustuva budjetointi, laskentaperiaatteet

(ulkoiset toimintakulut)” viedään suomen- ja ruotsinkielisiin opetus- ja varhaiskasvatusvaliokuntiin läpikäyntiä ja lausuntoa varten.

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta päätti kokouksessaan SOVV 16.8.2023 § 43 hieman poiketen sivistystoimenjohtajan päätösesityksestä seuraava:

”Valiokunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle koskien koulujen laskentamallia "Koulujen budjetointi B2024 - oppilasmääriin perustuva budjetointi, laskentaperiaatteet (ulkoiset toimintakulut)”:

Valiokunta on käynyt laskentamallin läpi ja edellyttää, että ennen varsinaista talousarviokäsittelyä tarkastellaan vielä mm. laskentamallin seuraavia kohtia:

- materiaalmääräraha, ruotsinkielisten oppimateriaalien (sisältäen myös kielikylpyopetuksen) kustannukset verrattuna suomenkielisten oppimateriaalien kustannuksiin, sekä oman äidinkielen, katsomusaineiden ja S2-opetuksen osalta,
- S2-oppilaiden sekä valmistavan opetuksen oppilaiden kustannukset,
- lukiokoulutuksen opiskelijakohtaiset kustannukset huomioiden mittakaavaedut,
- kaksikielisen kunnan valtionavustusten kohdistaminen,
- oman äidinkielen opetuksen ja katsomusaineiden kustannukset,
- hallinnon kustannukset,
- lukion bisneslinja.”

Ruotsinkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta päätti taas kokouksessaan 23.8.2023 § 39 hieman poiketen sivistystoimenjohtajan päätösesityksestä (sama kuin suomenkieliselle opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnalle) seuraavaa:

”Valiokunta antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle koskien koulujen laskentamallia Koulujen budjetointi B2024 - oppilasmääriin perustuva budjetointi, laskentaperiaatteet (ulkoiset toimintakulut):

Valiokunta on käynyt laskentamallin läpi ja hyväksyy ehdotetun laskentamallin. Lisäksi valiokunta edellyttää, että ennen varsinaista talousarviokäsittelyä tarkastellaan vielä mm. laskentamallin seuraavia kohtia:

- materiaalmääräraha, ruotsinkielisten oppimateriaalien (sisältäen kielikylpyopetuksen) kustannukset verrattuna suomenkielisten oppimateriaalien kustannuksiin
- S2-oppilaiden sekä valmistavan opetuksen oppilaiden kustannukset
- lukiokoulutuksen opiskelijakohtaiset kustannukset huomioiden mittakaavaedut
- kaksikielisen kunnan valtionavustusten kohdistaminen.

Kokouksessa hyväksyttiin yksimielisesti seuraava lisäys.

Valiokunta on käynyt laskentamallin läpi ja hyväksyy ehdotetun laskentamallin seuraavin lisäyksiin: Kielivähemmistö maksaa kaikissa kunnissa enemmän kuin enemmistö. Kauniaisissa kieliryhmien välisiä eroja on tarkasteltu viime vuosina, ja tätä nykyä erot ovat melko marginaalisia. Koska elävä kaksikielisyys on yksi Kauniaisten kaupungin strategisista tavoitteista, on tämä myös mahdollistettava. Kaikilla oppilailla on oikeus tasa-arvoiseen, opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen ja budjetoinnissa on oltava joustoa, joka mahdollistaa tämän. On

myös tärkeä ymmärtää opettajien palkkojen vaihtelut ja miten vaihtelut heijastuvat kustannuksiin.”

Valiokuntien käsittelyt löytyvät:

SOVV 16.8.23 § 43:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023391-5>

SUUS 23.8.23 § 39:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023382-4>

Päivitettyyn laskentamalliin on lisätty materiaalmäärärahan osalta suomenkieliseen opetukseen S2-opetuksen, oman äidinkielen opetuksen, katsomusaineiden ja kielikylypöpetuksen materiaalikulut, lisäyksenä kieliryhmien euro/oppilas määrärahoihin.

Oppimateriaalikustannuserot eivät ole merkittävät vuosiluokilla 1–6 kieliryhmien välillä. Vuosiluokilla 7–9 kustannuserot kasvavat kieliryhmien välillä, jossa ruotsinkielisen opetuksen kustannukset ovat Kauniaisissa 26,59 euroa/oppilas korkeammat kuin suomenkielisessä opetuksessa. Lukioiden osalta kustannusero on vielä suurempi; kustannusero on 140,88 euroa/oppilas ruotsinkielisen opetuksen oppimateriaalin ollessa kalliimpi. Oppimateriaalien kustannuseroa ei ole laskentamalliin erikseen huomioitu.

Henkilöstökulujen määrärahojen laskentaa on täsmennetty S2-opetuksen ja valmistavan opetuksen osalta siten, että laskentamallissa S2 -opetuksen ja valmistavan opetuksen määrärahat lasketaan perustuen kieliryhmittäin samanarvoisiin euro/oppilas- kohtaisiin määrärahoihin.

Lukiokoulutuksen opiskelijakohtaisten kustannusten mittakaavaedut – tarkastelun osalta sivistystoimi on selvittänyt mitä tutkimustietoa tai tilastointia on olemassa lukiokoulutuksen mittakaavaeduista eri kokoluokan lukioiden osalta.

Suomalainen VATT:n tutkimus vuodelta 2007 (Valtion taloudellinen tutkimuskeskus):

<https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148607/t135.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Keskeiset tutkimustulokset (sivulla 46–47 + graafinen kuvio kustannusten muutoksista):

Siirtymä 100 oppilaan lukiosta 200 oppilaan lukioon aiheuttaa opetuskustannusten merkittävän laskun. 400 oppilaan rajan ylittyessä lisästäjä ei näyttänyt syntyvän enää merkittävästi. Tutkimuksen mukaan mittakaavatekijöiden vaikutus kustannuksiin on epälineaarinen, eli kustannukset eivät jatka loputtomasti laskuaan, vaan vaikutus tasaantuu.

Lisäksi on selvitetty Kuntaliitosta lukiokoulutuksen erityisasiantuntijalta, onko olemassa tuoreempaa tutkimusta kuin edellä mainittu VATT:n tutkimus vuodelta 2007 lukiokustannusten mittakaavaeduista. Kuntaliiton erityisasiantuntijan mukaan viime vuosina Suomessa ei ole tehty uusia tutkimuksia lukioon liittyvistä skaalaeduista. Erityisasiantuntija pitää tutkimuksessa 2007 esitettyjä johtopäätöksiä edelleen valideina. Sivistystoimen viranhaltijat ovat myös tiedustelleet Valtion taloudellisesta tutkimuskeskuksesta, onko heillä tehty uutta

tutkimusta lukiokustannusten mittakaavaeduista sitten vuoden 2007 tutkimuksen. Vastausta ei ole vielä saatu VATT:ltä.

VATT:n tutkimustuloksiin 2007 perustuen on päivitetty laskentamalliin skaalaedun huomioimista lukiokustannuksiin siten, että laskentamallissa skaalaeturaja 300 opiskelijan kohdalla on alennettu 200 opiskelijan kohdalle ja siten että määrärahan pudotus on nyt 700 euroa per opiskelija opiskelijamäärän lukiossa ylittäessä 200 opiskelijan määrän.

Budjetoinnin tulee mahdollistaa myös pienemmän lukion toimintaedellytykset tarjota kursseja/moduleja riittävän laajassa mittakaavassa, jotta lukio-opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa ylioppilastutkinto kolmessa vuodessa (Lukiolaki 2018/714, §13).

Opetuksen kustannusten mittakaavaetuja perusopetuksen osalta ei ole laskentamallissa huomioitu. Suuremmissa perusopetuksen kouluissa pystytään tehokkaammin optimoimaan oppilasmäärä/opettaja -suhde.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus sisältää valtionosuuden koskien kunnan kaksikielisyyttä. Kuntaliiton valtionosuuslaskurin mukaan (päivitetty 24.4.2023), jossa laskurin luvut vastaavat Valtionvarainministeriön 6.4.2023 julkaisemia ennakkollisia valtionosuuslaskelmia, kunnan kaksikielisyys-valtionosuus muodostuu seuraavasti (**oheismateriaalina** Kuntaliiton valtionosuuslaskuri koskien kunnan kaksikielisyys-valtionosuutta, ei julkaista):

- 7 % kokonaisuudesta kunnan koko asukasmäärään perustuen,
- 93 % kokonaisuudesta kunnan ruotsinkielisten asukkaiden määrään perustuen.

Laskentamallia on nyt päivitetty siten, että aiemmin huomioitu kohdistus 100 % ruotsinkieliseen opetukseen ikäluokan 7–18 vuotiaiden osalta on laskentamalliin muutettu kohdistamiseksi 93% osuuden mukaan ikäluokan 7–18-vuotiaiden osalta ruotsinkielisten koulujen osalta (oppilaat, joiden kotikunta on Kauniainen).

Laskentamalliin on lisätty henkilöstömäärärahan osalta oman äidinkielen opetuksen ja katsomusaineiden opetuksen erilliset määrärahat perustuen opetukseen tarvittaviin vuosiviikkotuntien määriin per katsomusaine ja per oman äidinkielen opetuksen kieli.

Hallinnon kustannukset laskentamallissa on pidetty ennallaan koulujen voimassa olevan johtamismallin mukaisena (rehtorin, virka-apulaisrehtorin henkilöstökustannukset perusopetuksessa ja rehtorien kustannukset lukiokoulutuksessa).

Kauniaisten lukion bisneslinjan osalta sivistystoimi on selvittänyt bisneslinjan edellyttämät lisämoduulit sekä niiden kustannukset. Moduulikustannukset on laskentamallissa lisätty suomenkieliseen opetukseen lukion henkilökustannuksiin erillisenä eränä.

Vuodesta 2021 lähtien on suoritettu laajemmin vakanssilisäyksiä suomenkieliseen opetukseen kuin ruotsinkieliseen opetukseen opettajaresurssoinnin eron kaventamiseksi kieliryhmien välillä.

Kaupunginhallitus 14.8.2023 § 127 hyväksyi sivistystoimen sisäisen raamin talousarviovuodelle 2024.

Tulevien vuosien talousarviokehyykset ja talousarviot tulevat perustumaan esitettyyn laskentamalliin. Mallia tarkistetaan vuosittain, jotta se vastaa mahdollisimman hyvin koulujen tulevia tarvemuutoksia.

Laskentamallin päivitetty periaatteet ovat **oheismateriaalina** (ei julkaista).

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus hyväksyy esitetyn päivitetyn laskentamallin koskien koulujen lapsikohtaista budjetointia ja päättää, että tulevien vuosien talousarviokehyykset tulevat perustumaan laskentamalliin.

.....

Keskustelun aikana jäsen Tiina Rintamäki-Ovaska teki varapuheenjohtaja Lauri Ant-Wuorisen, jäsen Mikko J. Salmisen ja jäsen Suvi Kiesiläisen kannattamana seuraavanlaisen palautusehdotuksen:

Esitän, että kaupunginhallitus palauttaa laskentamallin valmisteltavaksi valiokuntiin (SOV ja SUUS), tätä ennen laskentamallia tulee muuttaa ja tarkentaa seuraavien seikkojen osalta:

- Valtionosuus lasketaan väestöpohjasta, mutta se ei ole korvamerkittyä tietyille väestöryhmälle.
- Valtionosuus jaetaan resurssitarpeen mukaan.
- Selvitys oppilastoiminnan resurssoinnista (noussut edellisestä laskelmasta).
- Hallinnollisessa resurssissa tulee huomioida todelliset tarpeet.
- S2-oppilaisiin sidotun määrärahan tulee perustua tarpeeseen eikä toteutuneisiin kustannuksiin.

Puheenjohtaja Veronica Rehn-Kivi esitti, että asia voitaisiin palauttaa valmisteluun käydyin keskustelun toimiessa evästyksenä. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian valmisteluun.

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA - Valtionosuuslaskuri 2024, kaksikielisyyslisä
EI JULKAISTA - Laskentamallin periaatteet 30.8.2023